

Kostunica treba da se ugleda na De Gola

Author: [Jacques Rupnik](#)

Komentar: Kao što se nekadasnji francuski predsednik Charles de Gaulle odrekao prava na "francuski Alzir" i Vojislav Kostunica treba da zaboravi na Kosovo.

(Opsirnija verzija ovog clanka prvi put je objavljena u listu "Liberation" 3. novembra 2000.)

Kada ga pitaju o njegovom nacionalizmu, jugoslovenski predsednik Vojislav Kostunica voli da se upoređuje sa nekadasnjim francuskim drzavnikom Charles de Gaulom.

Umesto ovih sporadicnih poredjenja sa vodjom francuskog pokreta otpora iz Drugog svetskog rata, Kostunici bi bilo bolje da se ugleda na de Gaulla iz posleratnog perioda - predsednika koji je nalazeci se na celu francuske dekolonizacije, obustavio rat u Alziru i stavio tacku na rasprave o "francuskom Alziru".

Uostalom, cuveni pisac i jedan od de Gaullovih ministara, Andre Malraux, rekao je sezdesetih godina jednom svom jugoslovenskom sagovorniku: "Kosovo je vas Alzir".

Pobede na izborima, kako Kostunice u Beogradu, tako i Ibrahima Rugove na Kosovu, nagovestavaju da su umereni nacionalizam i demokratija konacno u porastu .

Ali, nadmetanje izmedju Pristine i Beograda za sticanje demokratskih preporuka, iako daleko pozeljnije od nadmetanja izmedju ekstremnih, nasilnickih nacionalista, ipak, stvara dve opasne iluzije.

Prva je pogresno misljenje da je diktatorski nacionalizam doveo do razdvajanja, te da ce demokratija ponovo zbliziti ljude. To, ocigledno, nije slucaj.

U Crnoj Gori, predsednik Milo Djukanovic bojkotovao je jugoslovenske izbore. Na Kosovu, Kostunica ne priznaje Rugovinu pobedu, a Kosovski Srbi su bojkotovali opstinske izbore odrzane u toj pokrajini.

Tako demokratski proces zapravo produbljuje etnicke podele i nece pomoci u njihovom premostavanju sve dok se ne postigne konsenzus o podeli teritorija ukljucenih u taj proces. Teritorijalizacija politike ostaje uslov za konsolidaciju demokratije. Sto pre ovo pitanje dodje na dnevni red, to ce brze Balkan moci da okonca istoriju svojih ratova.

Pojava Kostunice dezorijentisala je bivse jugoslovenske susede i dovela u pitanje ono sto su nameravali da urade. Sada, kad vise ne postoji pretnja iz Beograda, planovi crnogorskog predsednika za ostvarenje nezavisnosti pod znakom su pitanja.

Djukanovic je bio zaprepascen savezom koji su u Saveznoj skupstini Jugoslavije sklopili njegovi promilosevicevski nastrojeni suparnici iz Crne Gore i Kostunicini saveznici.

Ali "efekat Kostunica" najjace se oseca na Kosovu. Njegova pobeda na izborima

izazvala je navodnu nezainteresovanost, a u stvari, istinsku zabrinutost. Planovi kosovskih Albanaca da ostvare nezavisnost, potpomognuti desetogodisnjom diskriminacijom i nasiljem u reziji Milosevicevog rezima, sada kada je u Beogradu prevladala demokratija, nisu vise opravdani, bar ne u ocima medjunarodne zajednice.

Stavise, uprkos pobedi umerenih snaga na Kosovu, Rugovinog Demokratskog saveza Kosova, ne smemo zaboraviti cinjenicu da je pitanje nezavisnosti bilo kljucno za opstinske izbore, a za mnoge kosovske Albance jedini razlog da na te izbore izadju.

Jos jednu iluziju gaji medjunarodna zajednica ukoliko veruje da sada, posto se Milosevic povukao, moze da se ozivi neka vrsta Jugoslavije (onoga sto je od nje ostalo). Cak i ako se uzme u obzir mogucnost da se postigne dogovor o konfederaciji izmedju Srbije i Crne Gore, i dalje ostaje pitanje Kosova da nas podseca na izvesne tvrdokorne zivotne cinjenice. Od NATO intervencije Kosovo je postalo potpuno nezavisno od srpsko-jugoslovenske vlasti. Pomisljanje na mogucnost povratka srpskih zvanicnika, vojske i policije na Kosovo, ocigledno je opasna igra.

Kako je rekao Veton Suroi, izdavac lista "Koha Ditore", kosovski Albanci nikada vise nece prihvatiti beogradsku vlast, pa cak ni u slucaju da Majka Tereza bude izabrana za predsednika Srbije!

Kada se posle izbora na Kosovu sledece godine oformi demokratski izabrana skupstina, sasvim je ocigledno da ce njena prva odluka biti da objavi nezavisnost. Primoravanje Kosovara da prihvate "cvrstu autonomiju" u okviru Jugoslavije moglo bi da iskompromituje pobedu umerenih struja okupljenih oko Rugove i otvori put za nove nalete nasilja.

Ali, moze li Kostunica da se oslobodi jugoslovenske fikcije i pomogne srpskom (i albanskom) nacionu da se oslobodi kosovskog pitanja?

Kostunica je u dubini duse nacionalista, a ne politicianer oporunist kao Milosevic. Po profesiji pravnik, upravo je položio zakletvu da ce raditi na ocuvanju jugoslovenskog Ustava. On bi mogao da se zadovolji jednostavnim ponavljanjem principa o Kosovu u okvirima Jugoslavije, prema UN rezoluciji 1244, u nadi da ce vreme raditi za Srbiju. Ukoliko George W Bush napokon pobedi na izborima za predsednika Sjedinjenih Drzava, verovatno je da ce povuci snage SAD-a iz ove pokrajine.

No, moguće je da Kostunica potajno kuje neke strateski drugacije planove. Njegova pobeda pociva na glasovima koji su ranije pripadali nacionalistima Vojislavu Seselju i Vuku Draskovicu.

Kostunica ce pokusati da izbegne promene u predstojecem izbornom rasporedu: srpski parlamentarni izbori planirani su za decembar, a predsednicki izbori za sledecu godinu. Zato ce se on truditi da ne povlaci nikakve nepromisljene poteze. Kostunica bi mogao da, po ugledu na nekadasnjeg britanskog predsednika vlade Winstona Churchilla, kaze kako nije izabran da bi "predsedavao raspadanju jugoslovenske 'imperije'".

Ali, jugoslovenski predsednik bi trebalo da se posluži ubedljivom legitimnoscu kojom se odlikuje njegova pobeda na izborima i donese hrabru odluku, cak i ako se ona kosi s ocekivanjima njegovih glasaca. Mora bi unapred da se pripremi za dogadjaj koji je izgleda neizbezan, sto ce reci za nezavisnost Kosova. Naravno, pod uslovom da Kosovari postuju prava manjina i da se odustane od bilo kakvih planova za "Veliku Albaniju".

Nezavisnost Kosova je cena koju treba platiti kako bi se nova srpska demokratija oslobodila tereta rata i nacionalisticke ideologije. Nezavisnoscu Kosova, Srbija bi sebi otvorila mogucnosti pomirenja sa susedima i povratka u Evropu.

Srbija je iznemogla. Njen narod je umoran od Milosevicevih svojevuljnih postupaka i dosta mu je da igra ulogu vecite, samozvane zrtve koje se civilizovani narodi klone. Srpskom drustvu je neophodno potrebna "normalnost". Mladim ljudima u Srbiji ne pada na pamet da "umru za Kosovo". Kostunica upravo njima duguje svoju pobeđu. Njemu je zagantovan demokratski mandat bez predsedana, a Savezna Republika Jugoslavija upravo je ponovo primljena u Ujedinjene nacije. To je pravi momenat za njenog predsednika da okrene drugi, u ovom slucaju de Gaulleov list, i proglasi takav koncept zastarelim.

Zak Rupnik je direktor istrazivackog tima pri CERl, koautor izvestaja o radu Nezavisne medjunarodne komisije na Kosovu u izdanju Oxford University Press-a.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/kostunica-treba-da-se-ugleda-na-de-gola>